

EWK NORDENS LJUS 2021

EWK(Ewert Karlsson) växte upp i ett småbrukarhem utanför Söderköping. Egentligen skulle han ha blivit lantbrukare (eller bonde som det hette på hans tid). Men han lärde konstyrket genom en brevkurs och hamnade i huvudstaden som tecknare på Stockholms-Tidningen. Det var 1950-tal och pressen använde ännu en hövisk försiktig ton gentemot makt och myndighetspersoner.

Men snart inleddes en förändring i tidsandan: EWK tillhörde den första kritiska media-generationen. Och från och med televisionens genomslag och Vietnam-kriget kom ett nytt slags världsmedvetande.

EWK reste mycket och såg mycket. Han hade ett mänskligt och globalt engagemang och förvandlade satiren till sitt bildjournalistiska verktyg. Världssvälten var ett ämne, ofrihet och förtryck ett annat. Han var nog sin tids mest utblickande svenska konstnär.

Under en lång karriär (bland annat på Aftonbladet) gisslade han både inhemska och internationella maktförhållanden. År 1969 avbildade han Kinas diktator Mao vars väldiga kropp bärs av hela kinesiska folket. Den regimkritiska bilden gav internationellt eko, precis som "Moder Jord", en teckning av en höggravid kvinna vars mage samtidigt är en jordglob.

Han dissekerade oavbrutet svenska förhållande, bland annat med en serie svenska partiledare som olika djurarter: Ola Ullsten blev här till ett gnälligt lamadjur.

EWK är full av gnistrande humor och skärpa. I flera tunga frågor var han långt före sin samtid.

Det besynnerliga är hur han alltid lyckades vända bildens udd mot betraktaren så att man - fortfarande än idag - tvingas reflektera. Balansen mellan daglig bildjournalistik och konstnärlig bildverkan är oslagbar. Han är sedan länge en ikon för tecknar-Sverige.

Men EWK var mer än bara tidningstecknare - han var bildkonstnär.

Konstnären har till skillnad från media en unik frihet. Där journalisten refererar, skapar konstnären bokstavligen sin egna bild.

Om denna sin frihet som konstnär i mediavärlden reflekterar EWK genom sitt uppnosiga självporträtt där han sitter till hälften vänd mot oss, som en spänd fjäder i en trång kontorsstol. Framför sig på staffliet har han världen, i form av hans kända teckning av världsäpplet.

Och han säger:

"se mitt kungarike".

© Anders Engman